Procesvoorstel Buurtbudgetten Noord 2023

"Bewoners bepalen zelf welke (haalbare) activiteiten worden uitgevoerd (zeggenschap) en worden als volwaardige partner beschouwd in het maken van de buurt (eigenaarschap)."

Buurtbudgetten geven Amsterdammers de mogelijkheid om, binnen kaders, aan te geven hoe hun leefwereld verbeterd kan worden en die verbeteringen ook zelf daadwerkelijk te realiseren. Buurtbudgetten zijn een kansrijk instrument bij het gebiedsgericht werken: door bewoners zelf de regie te geven over investeringen in hun buurt, is de vooronderstelling dat beter aan de maatschappelijke opgave kan worden gewerkt en dat het draagvlak voor plannen vergroot wordt. Buurtbudgetten zijn daarnaast een belangrijk instrument om de dialoog over de behoefte in de buurt aan te gaan.

<u>De doelen van besteding van het buurtbudget zijn in het kort:</u>
✓ Amsterdammers (directe) zeggenschap geven over de besteding van middelen.
✓ Het op gang brengen van de dialoog over wat er nodig is en wat bewoners verwachten van hun buurt.
✓ Het stimuleren van betrokkenheid en cohesie in de buurt.
✓ Het vergroten van eigenaarschap voor de directe leefomgeving.
✓ Empowerment en stimuleren van zelforganisatie in de buurt.

De vorige coalitie heeft drie jaar lang (2020, 2021, 2022) budget beschikbaar gesteld voor de buurtbudgetten. De centrale stad in de begroting een apart bedrag opgenomen: 2 miljoen in 2019; 4 miljoen in 2020 en uiteindelijk 8,5 miljoen in 2022. De huidige coalitie zet dit beleid voort, in 2023 is er ruim 10,8 miljoen euro beschikbaar gesteld.

<u>Financiële verdeling buurtbudgetmiddelen</u>
In onderstaande tabel staat de verdeling van de buurtbudgetten 2023 over de stadsdelen en stadsgebied Weesp. De bedragen voor 2023 komen bovenop de eerder doorgeschoven bedragen. De geel gearceerde bedragen zijn de bedragen voor 2023. Een totaalbedrag van 7 miljoen euro is verdeeld op basis van inwoneraantal, daarnaast is er een vast bedrag van 2 ton voor Weesp. De onderste rij laat de totaalbedragen zien, inclusief het doorgeschoven bedrag.

	Centrum	Nieuw-West	Noord	Oost	West	Zuid	Zuidoost	Totaal zonder Weesp	Weesp	Eindtotaal met Weesp
Bewonersprognose 2022 Amsterdam	87.979	161.388	103.164	143.006	148.908	146.201	88.943	879.589	20.765	900.354
	10%	18%	12%	16%	17%	17%	10%	100%		
Verdeling volgens PHO 7 dec.	€ 700.160	€ 1.284.368	€ 821.006	€ 1.138.079	€ 1.185.049	€ 1.163.506	€ 707.832	€ 7.000.000	€ 200.000	€7.200.000
Doorgeschoven bij begroting 2023	€ 100.000	€ 476.000	€ 0	€ 900.000	€ 202.000	€ 950.000	€ 975.000	€ 3.603.000		€ 3.603.000
Beschikbare middelen voor 2023	€ 800.160	€ 1.760.368	€ 821.006	€ 2.038.079	€ 1.387.049	€ 2.113.506	€ 1.682.832	€ 10.603.000	€ 200.000	€ 10.803.000

<u>Financiën Buurtbudget Noord</u>
In 2023 is voor stadsdeel Noord 821.006 euro beschikbaar gesteld voor de buurtbudgetten vanuit de portefeuille democratisering. 600.000 euro is planbudget en het overige geld is voor een aantal FTE, de organisatie van de communicatie en bijeenkomsten. Daarnaast reserveren we budget voor mogelijk extra kosten voor plannen, uit ervaring blijkt dat kosten soms hoger uitvallen dan initieel begroot.
De doelen van het bestuur met betrekking tot buurtbudgetten

Het buurtbudgetproces sluit aan bij de ambitie om het eigenaarschap en vertrouwen van bewoners te vergoten door samen te werken aan de opgaves in de gebieden middels inclusieve en representatieve participatie.

Integrale samenwerking & overlapping portefeuilles: Het Buurtbudgetten-proces is dusdanig vormgegeven dat het een geen losstaand proces is, maar een aanvulling op al lopende projecten van het stadsdeel, namelijk de ecologische kaart en de buurtcoalities. Het buurtbudget geeft een extra impuls aan deze projecten. De integrale samenwerking spreekt meerdere domeinen aan en maakt democratisering daarmee een portefeuille-overstijgend proces.
Andere manier van werken & vergroten van vertrouwen: Meerdere actoren en ambtenaren op meerdere niveaus en in meerdere beleidssferen worden betrokken. Op deze manier integreert het buurtbudget steeds meer in ons werken en worden de Buurtbudgetten duurzaam verweven in het Amsterdamse en Noordse ambtelijk apparaat.
In dit proces zetten we in op hoge mate van co-creatie en kennisdeling over bijvoorbeeld groen-opgaven. We zetten extra in op gelijkwaardig partnerschap met bewoners. Het buurtbudget wordt hierdoor een instrument om het vertrouwen van bewoners in de overheid te vergroten.

Uitgangspunten

Gedurende de verschillende rondes van de buurtbudgetten in stadsdeel Noord is veel ervaring opgedaan over wat werkt en wat niet werkt m.b.t.. de Buurtbudgetten. Vanuit o.a. deze lessen, het beleidskader Buurtbudgetten en de handreiking buurtbudgetten zijn de volgende uitgangspunten gedefinieerd voor de werkwijze van de buurtbudgetten 2023-2024

1. Kwaliteit, inclusie en transparantie: buurt en bewoners staan centraal
- heldere communicatie over (on)mogelijkheden, rollen en verwachtingen,
- laagdrempeligheid in meedoen, intentie iedere bewoner bereiken, informatie wordt zo duidelijk mogelijk en op verschillende manieren gedeeld
- meer fysiek kwartiermaken in buurten
- Transparantie, de ideeën van bewoners worden serieus genomen

2. *De focus op co-creatie: gelijkwaardig partnerschap en samenwerking*
- Kritiek uit de vorige buurtbudgetrondes is het element van concurrentie. In beide processen wordt uitgegaan van een uitgebreide plan-ontwikkelfase, waarbij in co-creatie met bewoners en inhoudelijke ambtenaren vooraf de plannen worden ontwikkeld met elkaar. Hierdoor voorkomen we onderlinge competitie.
- Het is de bedoeling om in de co-creatiefases alle facetten van de plannen uit te schrijven. Bewoners zijn minder belast met complexe vragen en componenten van plannen, maar kunnen dit in samenspraak met elkaar en de gemeente doen gedurende de co-creatie sessies. Ook als een plan niet gekozen wordt zullen deze sessies waardevol zijn, bewoners doen kennis en netwerk op.

3. *Efficiënt aan de slag*
- De voorgestelde werkwijze is zo ingericht dat in de ontwikkelfase van de plannen direct de haalbaarheid, de verantwoordelijkheden en kosten duidelijk worden. Hierdoor voorkomen we piekmomenten gedurende de haalbaarheidsfase nadat de plannen zijn ingediend.
- Het buurtbudget is gekoppeld aan lopende projecten, hierdoor krijgen ook deze projecten een extra impuls en concreet vervolg.

4. Drie processen; thema-gestuurd noordbreed , buurtgericht proces en wijkgericht proces.
- De buurtbudgetten worden opgesplitst in drie processen. Het uitgangspunt is om als karavaan door Noord te trekken aankomende jaren. Elk jaar zal er in twee buurten of wijken een buurtgericht budget plaatsvinden. Daarnaast wordt er elk jaar een ander thema geselecteerd voor het noord brede proces

4.1 Het noordbrede proces wordt opgepakt in samenwerking met het team van de Ecologische kaart. Hierdoor betrekt het de portefeuilles groen, openbare ruimte, sociaal en democratisering
4.2 Het buurtgerichte proces stimuleert deelname en faciliteert bewoners op een laagdrempelige manier bij initiëren, ontwikkelen en uitvoeren van buurtbudgetplannen. We werken samen met de buurtcoalitie Molenwijk om tot plannen te komen voor de buurt. Daarnaast proberen we zo goed mogelijk alle bewoners van Molenwijk te betrekken bij het buurtbudget.
4.3. Het wijkgerichte proces zorgt voor mogelijk budget in de 6 buurten van Buikslotermeer. Het stimuleert deelname en faciliteert bewoners op een laagdrempelige manier bij initiëren, ontwikkelen en uitvoeren van buurtbudgetplannen. Het Antwerpse model wordt als basis voor dit proces gebruikt. U leest hier meer over op pagina 6 en 7.

5. Ambitie buurtbudgetten 2023-2024 in verhouding met budget dat ermee gemoeid gaat en capaciteit intern

- Taken verspreiden
- Keuzes maken en kwaliteit belangrijker dan 'alles doen'

6. *Concretiseren met welk einddoel we tevreden zijn*
Doelen democratiseringsagenda: vergroten eigenaarschap en zeggenschap
Het college ziet buurtbudget als een samenlevingsopbouw instrument. Belangrijkste resultaten zijn:

- Het gesprek tussen bewoners
- Het ontwikkelen van plannen en de gezamenlijke beslissing over de besteding van het budget

Het proces voor de Buurtbudgetten gaat uit van co-creatie in samenwerking met het team Ecologische kaart. Het thema is vooraf besloten door het bestuur. Het proces is een mix van model a en model b van het kader buurtbudgetten (Zie beleidskader Buurtbudgetten, Bjilage 3). Hiervoor is 300.000 euro beschikbaar gesteld.

De ecologische kaart

In 2020 heeft stadsdeel Noord samen met betrokken bewoners de Integrale Landschapskaart opgesteld. De kaart laat de belangrijkste structuren in Noord zien op het gebied van groen, water, cultuurhistorie en gebruik. De Integrale Landschapskaart Noord biedt een afwegingskader voor ruimtelijke plannen in de komende jaren.
Tijdens de gesprekken met de stadsdeelcommissie over de Integrale Landschapskaart is afgesproken dat als aanvulling op de Integrale Landschapskaart als stadsdeel ook een zogenaamde ecologische kaart zullen maken. Dit proces is gestart in 2022 en is voltooid in juni 2023 met een presentatie en discussie met de stadsdeelcommissie. Kenmerkend voor het proces van de Ecologische Kaart Noord was de uitvoerige participatie die met de bewoner heeft plaatsgevonden. Dit tot enthousiasme van inwoners en de stadsdeelcommissie. De stadsdeelcommissie heeft in het advies over de product Ecologische kaart (7 juni 2023) aangegeven zich zorgen te maken over de vrijblijvendheid van de kaart, daarnaast zien ze graag de kaart als leidraad bij ontwikkelingen in Noord en een stimulans om de kaart te gebruiken. Dit is voor ons een reden om de ecologische kaart te koppelen aan het buurtbudget.

De Ecologische Kaart Noord geeft enerzijds een helder inzicht en overzicht van de huidige situatie van de ecologische structuur en daarmee de belangrijkste kenmerken van de ecologie van land en water in heel Noord. Omdat Noord voor veel ruimtelijke ontwikkelingen staat, staat daarmee ook de natuur/ecologie onder druk terwijl de inwoners van Noord juist dit zo belangrijk vinden aan het woon-, en leefklimaat in Noord.

Naast inzicht in de huidige situatie geeft de kaart de ecologische kwetsbare plekken en knelpunten aan, maar ook de kansen en opgaven om het woon-, en leefklimaat te behouden en te versterken. Een veelheid aan kansen en locaties zijn met behulp van de inwoners inzichtelijk gemaakt. We weten samen met de ecologische experts waar we aan de slag kunnen maar eigenlijk ook hoe. Gezien de relatie met de inwoners en verschillende belangenorganisaties zoals Red Amsterdam Noord en de Groene Longen kan er worden geconcludeerd dat de kaart ook een inspiratiebron is geworden om zelf aan de slag te gaan. Er is veel kennis ontstaan om Noord ecologische bloeiend en boeiend te krijgen en te houden ondanks de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen; er is kennis en dat is een vertrekpunt.

De ecologische kaart en de buurtbudgetten

Het team van de ecologische kaart en bewonersparticipanten leveren een bijdrage aan co-creatiesessies om groen een integraal plekje te kunnen geven aan projecten die in het kader van de buurtbudgetten worden georganiseerd. Te denken valt aan bijvoorbeeld inleiding/toelichting op de kaart om inhoudelijk met krachtige plannen te komen maar ook projectbegeleiding om gedurende de processen de kennis te delen en in te zetten bij de feitelijke uitvoering

Het doel van de kaart is dat dit als een informatieve onderlegger gebruikt kan worden om samen de plannen van bewoners zo aan te passen dat het een realisering wordt van de opgaven van de kaart .De verwachting is, dat bij een gedegen co-creatie proces waarbij bewoners hun verhaal kunnen doen, met elkaar verbonden kunnen worden en meegenomen worden in de opzet van de kaart en waarom bepaalde keuzes ecologisch meer verantwoord zijn, er hier oor voor is.

Procesvoorstel:

- Fase 1: Kwartiermaken groene kansen- buurtbudgetten- informeren over de bijeenkomsten, samen met de betrokken bewonersgroepen. Spelregels opstellen en afgebakend thema Team ecologische kaart inzetten om de kennis van de ecologie van Noord te delen met de Ecologische Kaart als leidraad. Het team van de ecologische kaart kan als dynamische ecologische database worden ingezet
- Fase 2: Planontwikkeling
  inspiratiesessies: geïnteresseerd in buurtbudget en het thema? Kom langs, bespreek je plannen, praat mee met mede geïnteresseerden en inhoudelijke experts (ook rollen voor bewonersgroepen) en ontwikkel met elkaar plannen, waarbij de ecologische kaart aanvulling is en ingezet kan worden om te bespreken wat er al speelt, hieruit worden plannen gevormd die aangeleverd worden.
  Werkwijze: meerdere inspiratiebijeenkomsten plannen – steeds meer centreren naar werkgroepjes om plannen in bepaalde mate haalbaar te maken en een collectief mogelijk te ontwikkelen, ook oplettend welke rol bewoners zelf op zich kunnen nemen. Trechtervorm.
- De in co-creatie opgestelde plannen ook al in zo'n mate intern gecheckt dat bij een gekozen plan een soepele uitvoering volgt
- Fase 3: planindienfase : Na afstemming in co-creatie met elkaar 'afgeronde plannen' aanleveren.
- Fase 4: stemfase
- Fase 5: Deze haalbaarheidsfase dient voor de puntjes op de i en het informeren van het bestuur over de aangeleverde projecten
- Fase 6: uitvoeringsfase
- Fase 7: Monitoring en nazorg

Planning:

Na de zomer kan het team ecologische kaart met een operationalisatie komen voor dit proces van het buurtbudget.

Buurtgerichte aanpak

Per jaar krijgen twee buurten een buurtgericht budget. Dit jaar is er voor de buurt Molenwijk een buurtbudget beschikbaar gesteld. Dit gaat in samenwerking met de buurtcoalitie. De tweede buurt moet nog worden afgestemd, er wordt advies gevraagd aan de stadsdeelcommissie en dit zal verwerkt worden in het procesvoorstel. De keuze gaat over de wijk Buikslotermeer met een apart proces of de buurt de kleine wereld in samenwerking met de buurtcoalitie.

<u>Proces: het Antwerpse model</u>

Het buurtgerichte proces wordt ingericht op basis van het Antwerpse model. De focus ligt op co-creatie en deliberatie met bewoners. Het Antwerpse model en de lessen van afgelopen pilots zijn hiervoor de basis. Er wordt zorg gedragen om zo goed mogelijk alle bewoners van de Molenwijk te betrekken bij het proces.

In Antwerpen zien ze het model als een oefening in deliberatieve democratie:

“We brengen mensen samen om te praten over ons district. Wij geloven dat elke dialoog leidt tot verrijking en begrip. Dat is een belangrijk doel. Dialoog betekent ook verschillende meningen. We streven zo veel mogelijk consensus na: ieders stem moet gehoord worden, en de groep probeert samen een gedragen oplossing te vinden. Maar de Burgerbegroting verdeelt ook geld over projecten, en vaak betekent dat keuzes maken. Die keuze ligt in handen van de bewoners zelf, niet van een jury, de politici of de administratie. Waar mogelijk proberen we samenwerking tussen projecten te stimuleren.”

- *https://burgerbegroting.be/wat-is-de-burgerbegroting*

De fases zijn als volgt:

Stap 1: thema’s kiezen en geld verdelen | Burgerbegroting Kick-off

Stap 2: ideeën indienen

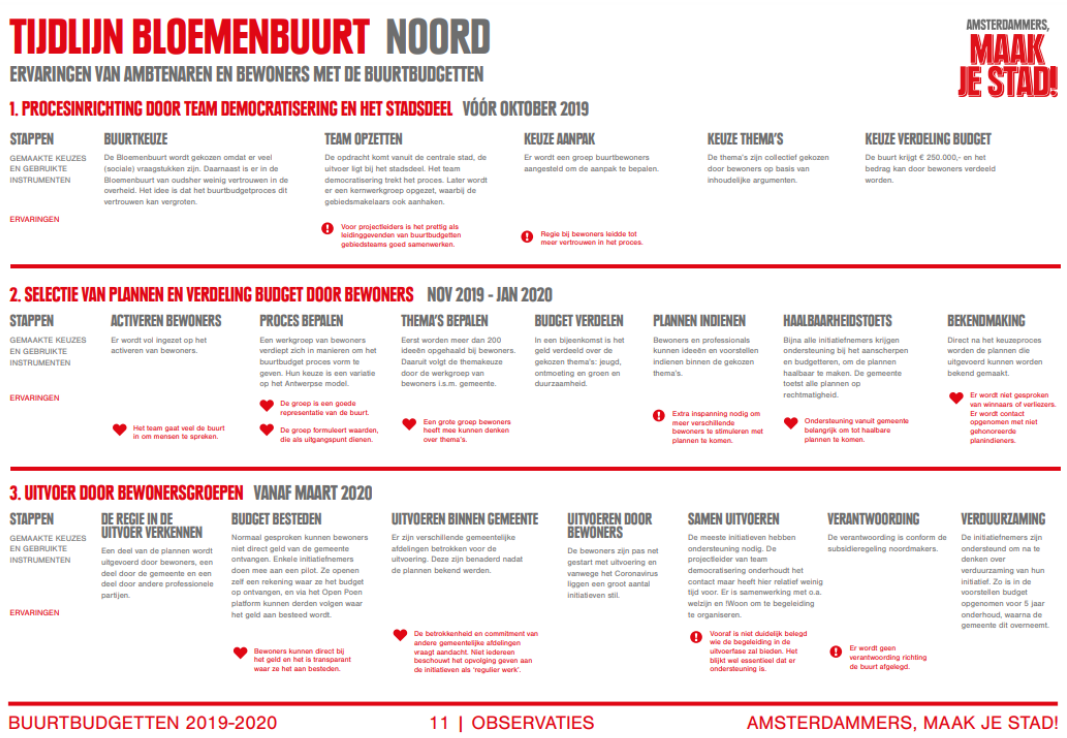
Stap 3: projecten kiezen | Burgerbegrotingfestival

Stap 4: projecten realiseren

<u>Het Antwerps Model in een Noord jasje.</u>

De pilotfase van de buurtbudgetten (2019-2020) is ingericht conform het Antwerpse model.

Amsterdammers, maak je stad, 2020

<u>Wijkgericht proces Buikslotermeer.</u>
Voor het wijkgerichte proces is gekozen voor de wijk Buikslotermeer. Hier is 150.000 euro beschikbaar voor gesteld. Meerdere buurten, namelijk Rode Kruisbuurt, Loenermark, Buikslotermeerplein, Plan van Gool, de Kleine Wereld en Buikslotermeerplein, kunnen hierdoor meedoen aan het buurtbudget. Verder zijn er in deze wijk bestaande collectieven en partijen waarmee samengewerkt kan worden om het proces verder uit te werken. Op deze manier voorkomen we dat het buurtbudget een losstaand proces maar zoeken we actief samenwerking met de aanwezige kracht in de wijk. Het Antwerpse model, zoals hierboven staat uitgeschreven, dient als stappenplan voor de uitzet van het proces in de Buikslotermeer.

<u>Planning:</u>
In afwachting van een projectleider. Zodra deze is aangesteld kan een concreet plan van aanpak opgesteld worden en het proces uitgezet worden.

<u>Buurtcoalitie Molenwijk en het buurtbudget</u>
Er is 150.000 euro beschikbaar gesteld voor de buurtcoalitie Molenwijk in het kader van het buurtbudget. Er wordt toegewerkt naar bijeenkomsten met bewoners rondom 4 leeftijdsgroepen nog voor de zomervakantie. En een vervolg in september om toe te werken naar een gezamenlijk buurtprogramma, dat bepalend is voor de komende subsidie- en buurtbudgetten-aanvragen in oktober voor organisaties en bewonersinitiatieven.
De buurtcoalitie begint de aankomende periode (juni-juli) met een co-creatiesessies om de volgende vragen met elkaar te onderzoeken.
1 . Wat speelt er, welke zorgen en maar ook kansen zien we in de Molenwijk?
2. Wat gebeurt er al op deze onderwerpen, welk aanbod is er, welke initiatieven lopen?
3. Wat is er aanvullend nodig en gewenst?
Deze gesprekken zijn opgesplitst in vier leeftijdsgroepen (0-12+, 12-23, 23+, 55+). Het voorstel is om het buurtbudget evenredig te verdelen over de vier groepen, dus per groep is er 37.500 euro beschikbaar voor initiatieven uit de buurt.

Waarom koppelen we het buurtbudget aan de buurtcoalitie?

- Dit stimuleert interne samenwerking en geeft extra impuls aan de coalities. Het congrueren van twee democratiseringsprojecten zorgt voor een integrale aanpak en uitvoering.
- We voorkomen het opzetten van verschillende parallelle processen naast elkaar. De link van het buurtbudget aan de buurtcoalitie past in deze visie.
- Het is de bedoeling dat de buurtcoalitie en het buurtgerichte buurtbudget een bekend traject wordt voor inwoners van Noord. Gedurende het proces leren de buurtcoalities ook van elkaar. Hierdoor werken we toe naar een gedegen, bekende procedure welke toepasbaar zal zijn voor de aankomende jaren.
- Het is de bedoeling dat er meerdere buurtcoalities ontstaan. Het is nog in ontwikkeling maar zowel voor de buurtcoalities als de buurtbudgetten zorgt deze vroegtijdige samenvoeging van de twee opgaves voor een borging van beiden.
- De buurtcoalities zijn in wezen een stap om bestaande bewonersgroepen, actieve bewoners en andere betrokkenen van de buurt als collectief te ondersteunen en ruimte te geven aan hun ideeën en oplossingen. Hierdoor zetten we zowel in op de bestaande sociale structuren en willen we voorkomen dat het een top-down opdracht wordt.
- De participanten van de buurtcoalitie kunnen ook actief een rol krijgen in het betrekken van zoveel mogelijk inwoners uit hun buurt. Hierdoor vergroot je direct de reikwijdte van verschillende inwoners, die normaliter niet zo snel naar de gemeente toe zouden stappen of de wegen niet goed kennen. Het is enorm waardevol om juist ook in te zetten op de kracht van een vertrouwd gezicht, je buur die je vertelt over de buurtbudgetten of buurtcoalitie.
- Omdat er in de buurtcoalitie verschillende ervaringsdeskundigen, bewoners van alle gelaagdheden, maar ook maatschappelijke instanties én ook ambtenaren zitten, maakt dit tot een rijke vertegenwoordiging van belangen en kennis. Dit is ook vruchtbaar voor de buurtbudgetplannen. De buurtcoalities geven de mogelijkheid om op laagdrempelige manier allerlei facetten van informatie te delen die relevant zijn voor bewoners.

Planning:
Juni: aanstelling projectleider voor én de buurtcoalitie en het buurtbudget
Juni, juli, augustus: co-creatiesessies buurtcoalities, waarbij ruimte voor ideeën voor buurtbudget
September: toewerken naar gezamenlijk buurtprogramma
1 oktober: plan voor subsidieaanvraag klaar, vervolgens kunnen buurtbudgetplannen ontwikkeld worden.
December-januari: besluitvormingsproces, geld toewijzen aan projecten.